

Sygn. akt V ACa 637/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Katarzyna Przybylska (spr.)
Sędziowie:	SA Maria Sokołowska SA Jacek Grela
Protokolant:	st. sekr. sąd. Magdalena Tobiasz – Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa E. R.

przeciwko (...)spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ś. i (...)z siedzibą w W. (poprzednio (...)w W.)

o zobowiązanie i zapłatę

na skutek apelacji stron

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 18 kwietnia 2014 r. sygn. akt I C 64/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. (pierwszym) o tyle tylko, że zobowiązuje pozwanych do wykonania ścianek L. w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku;

II. oddala apelację pozwanych w pozostałej części;

III. oddala apelację powódki;

IV. nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w B. na rzecz Kancelarii Adwokackiej (...) kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym;

V. nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy

UZASADNIENIE

Powódka E. R. wniosła pozew przeciwko(...)w (...) sp. z o.o. w Ś. domagając się odszkodowania za szkody materialne i zadośćuczynienia za wieloletni stres psychiczny oraz za stan zdrowia, żyjąc przez lata w warunkach zawilgocenia i zagrzybienia mieszkania w łącznej wysokości 265 000 zł.

Pismem procesowym z dnia 11.03.2014r. powódka wniosła o zasądzenie od pozwanych kwoty 103 000 zł tytułem ustalonych kosztów koniecznych do wykonania dobudowania kotłowni, odwodnienia budynku mieszkalnego: drenażu opaskowego związanych z usunięciem skutków zalewania domu, o zasądzenie kwoty 200 000 zł tytułem zadośćuczynienia za wieloletnie działania (zaniechania) pozwanych, których efektem było naruszenie dóbr osobistych powódki w postaci godności, prawa do zamieszkiwania w godnych warunkach, wolności powodujące uczucie wstydu i bezsilności oraz o zobowiązanie pozwanych do zamontowania za rowem opaskowym szczelnych ścianek (...) w terminie 2 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia po uprzednim opracowaniu projektu prac hydrotechnicznych.

W odpowiedzi na pozew pozwani (...)w (...) sp. z o.o. w Ś. wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z 18.04.2014 r. zobowiązał pozwanych solidarnie do wykonania oraz zamontowania na koszt pozwanych zabezpieczenia w postaci ścianek L. za rowem opaskowym, zgodnie z opinią biegłego B. H. sporządzoną w przedmiotowej sprawie w terminie 2 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku, oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł o kosztach postępowania w sprawie.

Swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach.

Powódka od urodzenia mieszka w rodzinnym domu przy ul. (...) w miejscowości W., a od 18 lipca 2011 r. na podstawie umowy darowizny jest właścicielką nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w (...)prowadzi księgę wieczystą o (...)

Na nieruchomości sąsiadującej z nieruchomością powódki w 1976 r. zostały wybudowane stawy rybackie, które były użytkowane przez (...)w B.. Na mocy ugody zawartej w dniu 18 czerwca 1991 r. przed (...)nieruchomość wraz ze stawami została przekazana na własność (...), który następnie przekazał nieruchomość powstałej w dniu 26 września 1991r. pozwanej (...). Pozwane (...)sp. z o.o. w Ś. powstało w dniu 1 lutego 2005r. i od tego czasu na mocy umowy dzierżawy z pozwaną (...)posiada stawy rybne.

W piwnicy budynku mieszkalnego powódki pojawiała się woda w okresie od późnej wiosny do wczesnej jesieni na wysokość 20-30 cm. Piwnica jest zwilgocona i zagrzybiona. Woda pojawiała się systematycznie do kwietnia 2011 r.

W latach 90-tych oraz w roku 2004 i 2006 na skutek działań podjętych przez ówczesnego właściciela nieruchomości-matkę powódki prowadzone było postępowanie administracyjne w celu rozwiązania problemu zalewania piwnicy oraz niezdatności wody z przydomowej studni, które nie zakończyło sporu między stronami. Przedmiotowe stawy rybne zostały zlokalizowane w bardzo niekorzystnych warunkach geologicznych, głównie w piaszczystych utworach przepuszczalnych, a ponadto jeden ze stawów zlokalizowany jest zbyt blisko- zaledwie 27.5 m od budynku mieszkalnego powódki. Z uwagi na eksplorację stawów rybnych pobliski teren nasączony jest wodą. Wykonany rów opaskowy przestał spełniać rolę zabezpieczającą przed podtopieniem terenu nieruchomości powódki i od 1982r. następowało podtapianie piwnicy domu powódki.

Wokół stawu jest jeden rów opaskowy, który koszony jest przez pozwane (...) raz w roku we wrześniu kosiarką i odmulane koparkami. Odmulanie następuje co dwa lata.

Przyczyną systematycznego okresowego pojawiania się i utrzymywania wody w piwnicy nieruchomości powódki jest infiltracja pozioma wody na teren powódki wynikająca z niekorzystnej budowy geologicznej w miejscu budowy stawów rybnych i zbyt bliskiej lokalizacji stawów od nieruchomości.

Zabezpieczenie nieruchomości powódki może polegać na wykonaniu i zamontowaniu za rowem opaskowym szczelnych ścianek (...) oraz drenażu opaskowego wokół fundamentów budynku mieszkalnego.

Z uwagi na konieczność posiadania wiadomości specjalnych Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego (...)na okoliczność ustalenia przyczyny okresowego, systematycznego pojawiania się i utrzymywania wody w piwnicy nieruchomości powódki oraz ustalenia czy istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy pojawieniem się wody w

piwnicy nieruchomości powódki a istnieniem stawów hodowlanych pozwanego. Sąd w całości podzielił wnioski opinii. Opinia pisemna została sporządzona po zapoznaniu się przez biegłego z dowodami zebranymi w aktach sprawy, po dokonaniu oględzin oraz na podstawie literatury fachowej, archiwalnych materiałów geologicznych z wierceń, wiedzy i doświadczenia biegłego.

W ocenie Sądu I instancji sporządzona przez biegłego opinia jest jasna, rzetelna i jednoznaczna, oparta na dokumentach urzędowych. Ponadto biegły w ustnych wyjaśnieniach bardzo szczegółowo odniósł się do zastrzeżeń strony pozwanej i odpowiedział w sposób wyczerpujący na pytania i zastrzeżenia.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego lub zespołu biegłych, albowiem zgłoszone dowody są spóźnione. Ponadto biegły podczas opinii ustnej w sposób jasny i szczegółowy odniósł się do zastrzeżeń pozwanych i wyjaśnił wszystkie wątpliwości.

Sąd Okręgowy za zasadny uznał podniesiony przez pozwanych na podstawie art. 442 § 1 kc zarzut przedawnienia. Ponieważ powódka wniosła pozew do Sądu 15.12.2010 r. jej roszczenia sprzed 15.12.2007 r. uległy przedawnieniu, bowiem powódka miała świadomość zarówno istnienia szkody jak i osoby zobowiązanej do jej naprawienia.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka w toku procesu wykazała, że systematycznie i okresowo dochodziło do pojawiania się wody w jej piwnicy, co powodowało szkodę, na skutek infiltracji poziomej wody wskutek niekorzystnej budowy geologicznej, zbyt bliskiej lokalizacji stawów, niedostatecznego zabezpieczenia stawów przed przenikaniem wód w okresie ich napełniania i opróżniania, a także z uwagi na istniejące znaczne nasiąknięcie terenu wodą. Sąd I instancji na podstawie opinii biegłego (...) ustalił, iż przyczyną okresowego pojawiania się i utrzymywania wody w piwnicy nieruchomości powódki, z uwagi na niekorzystną budowę geologiczną w miejscu budowy stawów rybnych, głównie w utworach piaszczystych przepuszczalnych i zbyt bliską lokalizację stawów od nieruchomości, jest infiltracja pozioma wody na nieruchomość powódki. Brak rynien nie ma wpływu na podtapianie piwnicy budynku, gdyż rynien nie było od początku budowy budynku i fakt ten nie miał wpływu na wystąpienie szkody. Sąd Okręgowy nadto, na podstawie ustnej opinii biegłego, ustalił, iż spływ wód powierzchniowych następuje w kierunku południowym zgodnie z niwelacją terenu, natomiast nie jest to tożsame z wodą gruntową i infiltracją stawów, które z uwagi na budowę geologiczną gruntu i znaczne nasiąknięcie terenu, znajduje ujście na nieruchomości powódki.

Ponadto Sąd Okręgowy podkreślił, iż przedłożone przez stronę pozwaną pomiary z wysokości rowu opaskowego i piwnicy nie stanowią operatu geodezyjnego i są niezgodne z danymi wynikającymi z osnowy stałych punktów wysokościowych.

Sąd Okręgowy uznał za zasadne w oparciu o opinię biegłego B. H. żądanie powódki w przedmiocie wykonania przez pozwanych zabezpieczenia w postaci ścianek L. za rowem opaskowym.

W ocenie Sądu Okręgowego po stronie pozwanych występuje odpowiedzialność solidarna, albowiem zarówno pozwana (...) jako właściciel oraz pozwana Spółka będąca posiadaczem stawów obowiązani są, każdy w ramach swoich uprawnień, do utrzymania stawów i nieruchomości w należyтым stanie i do przedsięwzięcia środków niezbędnych do usunięcia niebezpieczeństwa wystąpienia szkody.

Sąd I instancji oddalił żądanie zapłaty kwoty 103000 zł tytułem kosztów koniecznych do wykonania dobudowania kotłowni, odwodnienia budynku mieszkalnego, drenażu opaskowego związanych z usunięciem skutków zalewania domu, albowiem w niniejszej sprawie brak jest podstaw prawnych do uwzględnienia roszczenia. Pozwani na mocy art. 439 k.c. zobowiązani są bowiem do przedsięwzięcia środków niezbędnych do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, nie zaś do zapłaty żądanej kwoty. Do zapłaty danej kwoty byliby zobowiązani dopiero wówczas, gdyby nie wykonali ciężącej na nich czynności w postaci odwodnienia budynku powódki czy wykonania drenażu opaskowego. Powódka jednak, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, sformułowała żądanie w sposób opisany wyżej i nie wniosła o zobowiązanie pozwanych do dokonania tych czynności. Wobec powyższego żądanie zapłaty kwoty w obecnej sytuacji nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Żądanie powódki jest niezasadne również w świetle art. 415 k.c. albowiem powódka nie wykazała, że poniosła konkretną szkodę w żądanej

wysokości i nie udowodniła wysokości poniesionej szkody. Przedłożony przez powódkę dokument wskazuje jedynie na szacunkowy koszt wskazanych prac i nie stanowi dowodu wysokości poniesionej przez powódkę szkody.

Sąd Okręgowy oddalił także roszczenie powódki zasądzenia zadośćuczynienia tytułem naruszenia dóbr osobistych, albowiem w ocenie Sądu powódka nie wykazała naruszenia dóbr osobistych przez pozwanych. W ocenie Sądu podnoszone przez powódkę konieczność zakładania kaloszy w celu zejścia do piwnicy, wilgoć w domu czy ograniczenie „wolności powodujące uczucie wstydu, bezsilności związane m.in. z koniecznością noszenia wody od sąsiadów, życia w zagrzybionym, wilgotnym mieszkaniu, usuwania wody, próby zabezpieczania budynku, uniemożliwienia korzystania ze studni” nie stanowią naruszenia dóbr osobistych w postaci godności, stanowią jedynie pewne niedogodności oraz dotyczą okresu, za który roszczenia uległy przedawnieniu. W chwili obecnej, jak i w okresie 3 lat przed wniesieniem przedmiotowego pozwu, powódka ani nie ma konieczności korzystania ze studni, ani też nie jest zmuszona do noszenia wody wiadrami.

Apelację od powyższego orzeczenia złożyły obie strony.

Powódka zaskarżyła wyrok w pkt. 2 zarzucając:

1. błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez bezzasadne i sprzeczne z materiałem dowodowym przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała wysokości szkody jaką poniosła w związku z zachowaniem pozwanych w sytuacji gdy przedstawiona przez nią dokumentacja kosztorysowa, której nie kwestionowała strona pozwana w pełni określała koszty jakie są konieczne do usunięcia szkody na nieruchomości, a ich wysokość potwierdzała zarówno powódka jak i świadek L. K., który sporządził kosztorys,

2. błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez bezzasadne i sprzeczne z materiałem dowodowym przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała iż na skutek działań/zaniechań pozwanych doszło do naruszenia jej dóbr osobistych w postaci godności, prawa do zamieszkiwania w godnych warunkach w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy w tym w szczególności zeznania samej powódki prowadziły do wniosku, że w wyniku działań pozwanych zarówno ona jak i jej rodzina zmuszeni są do zamieszkiwania od wielu lat w skandalicznych warunkach powodujących rażące naruszenie godności człowieka,

3. art. 415 poprzez przyjęcie, że powódka nie wykazała iż poniosła szkodę i w jakiej wysokości w sytuacji gdy wykazany został związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy działaniami pozwanych, a faktem zalewania nieruchomości i występowania m.in. zawilgocenia, grzyba na ścianach, konieczności zasypania piwnicy co w sposób bezsprzeczny było szkodą na mieniu powódki, a nadto wykazano koszty jakie są konieczne dla dokonania czynności doprowadzających nieruchomość do właściwego stanu,

4. art. 448 w zw. z art. 24 kc poprzez bezzasadne przyjęcie, że na skutek „działań” pozwanych nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki, które to naruszenie uzasadniało zasądzenie dochodzonego pozwem zadośćuczynienia w sytuacji gdy szczególne okoliczności sprawy oraz materiał dowodowy, a w szczególności zeznania powódki świadczyły, że do takiego naruszenia doszło i miało ono charakter rażący i długotrwały a de facto trwa bez przerwy do chwili obecnej.

Mając na względzie powyższe wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kwoty 303.000,00 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwana (...)zaskarżyła wyrok w pkt. 1,3 i 5.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1)częściowego nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd Orzekający, ze względu na to, że głównym roszczeniem powódki w niniejszej sprawie było zapewnienie jej możliwych warunków egzystencji na nieruchomości – w miejscowości W.

przy ul. (...), wyrażający się w niezalewaniu jej domu mieszkalnego przez wody gruntowe, co pierwotnie wyrażała w żądaniu odszkodowania w celu wybudowania kotłowni i pomieszczenia na opał (z jednoczesnym zasypaniem zalewanej piwnicy domu) oraz kosztów odwodnienia budynku mieszkalnego, a następnie powódka wyrażała to roszczenie poprzez wniosek o zobowiązanie pozwanych do zamontowania za rowem opaskowym szczelnych ścianek L. oraz drenażu budynku mieszkalnego przed dalszym sukcesywnym podtapianiem oraz zapadaniem się gruntu wokoło budynku mieszkalnego, czyli jej roszczenie sprowadza się do zapewnienia jej suchego pomieszczenia na gromadzenie: warzyw na zimę, zaprawy, opału, a także umieszczenia pieca do centralnego ogrzewania domu oraz pompy. Natomiast Sąd Orzekający orzekając w zaskarżonym wyroku w pkt. 1, tj. zobowiązania pozwanych solidarnie do wykonania oraz zamontowania na koszt pozwanych zabezpieczenia w postaci ścianek (...), za rowem opaskowym, zgodnie z opinią sądową B. H., sporządzoną w przedmiotowej sprawie – w terminie 2 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszego wyroku, pozornie tylko uwzględnił roszczenie powódki we wskazanej części, gdyż w wyniku błędnych ustaleń Sądu Orzekającego czynności te wykonane przez pozwanych doprowadza do zalania powódki przez wody gruntowe i opadowe, co w kolei doprowadzi do poważnych strat finansowych powódki, z których niektóre mogą mieć charakter nieodwracalny,

2) art. 439 k.c. przez jego bezpodstawne zastosowanie, co nastąpiło z uwagi na przyjęcie przez Sąd Orzekający w I instancji, że działania pozwanych: (...), (...), z siedzibą w W. jako właściciela stawów rybnych oraz (...) Spółka z o.o., z/s w Ś. jako posiadacza stawów wywołują niebezpieczeństwo wystąpienia szkody po stronie powódki i w związku z tym, że to na pozwanych ciąży obowiązek odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa lub dania odpowiedniego zabezpieczenia, co w zaskarżonym wyroku zostało określone w pkt. 1 sentencji: zobowiązania pozwanych solidarnie do wykonania oraz zamontowania na koszt pozwanych zabezpieczenia w postaci ścianek (...), za rowem opaskowym, zgodnie z opinią sądową B. H., sporządzoną w przedmiotowej sprawie – w terminie 2 miesięcy od daty uprawomocnienia się (...) wyroku.

3) art. 227, 258, 286 w zw. z art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 316 kpc poprzez oddalenie przez Sąd Orzekający wniosków pozwanych o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego niż Pana B. H. i oparcie orzeczenia przez Sąd Orzekający w niniejszej sprawie na opinii tego biegłego pomimo, że pozwani udowodnili w toku sprawy, że wskazana opinia jest nieprzydatna dla sprawy z uwagi na błędnie sformułowane wnioski, w tym stwierdzenie, że:

- zabezpieczenie przez pozwanych terenu nieruchomości powódki, zwłaszcza piwnicy budynku mieszkalnego przed dalszym sukcesywnym podtapianiem może polegać na wykonaniu i zamontowaniu za rowem opaskowym szczelnych ścianek (...);

- przyczyną systematycznego pojawiania się i utrzymywania wody w piwnicy nieruchomości powódki jest infiltracja poziomej wody ze stawów rybnych na jej nieruchomości;

- istnieje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy pojawieniem się wody w piwnicy nieruchomości powódki a istnieniem stawów hodowlanych należących do pozwanego, nie tylko ze względu na niekorzystną budowę geologiczną i zbyt bliską lokalizację stawów ale również z powodu niedostatecznego zabezpieczenia obiektu budownictwa wodnego (hydrotechnicznego) przed przenikaniem wód w okresie napełniania i opóźniania stawów, na skutek stopniowej utraty drożności rowu opaskowego i istniejące znaczne nasiąknięcie terenu wodą;

- ustaleniu, że nieruchomość powódki jest położona niżej niż stawy rybne w związku z czym spływ wody następuje w kierunku nieruchomości powódki;

- sama powódka nie wlewała wody do swojej piwnicy.

W związku z powyższym doszło do poczynienia przez Sąd Orzekający błędnych ustaleń faktycznych, które miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy przez przyjęcie, że wykonanie oraz zamontowanie przez pozwanych solidarnie zabezpieczenia w postaci ścianek (...), za rowem opaskowym (czyli od strony zewnętrznej rowów

opaskowych stawów rybnych), zgodnie z opinią sądową B. H., sporządzoną w przedmiotowej sprawie stanowi zabezpieczenie powódki przed podtapianiem jej nieruchomości, w tym piwnicy jej domu mieszkalnego w przyszłości.

4) art. 328 § 2 kpc przez brak przytoczenia przez Sąd Orzekający w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstaw faktycznych, na podstawie których przyjął, że wykonanie i zamontowanie przez pozwanych solidarnie zabezpieczenia w postaci ścianek (...)za rowem opaskowym zgodnie z opinią biegłego sądowego B. H. sporządzoną w przedmiotowej sprawie jest możliwe i powinno być wykonane w terminie 2 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie.

5) Sąd Orzekający wydając zaskarżony wyrok dokonał ponadto błędnych ustaleń faktycznych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, przez przyjęcie, że:

a) wykonanie i zamontowanie przez pozwanych solidarnie zabezpieczenia w postaci ścianek (...) za rowem opaskowym zgodnie z opinią biegłego sądowego B. H. sporządzoną w przedmiotowej sprawie zapobiegnie zalewaniu nieruchomości powódki,

- w sytuacji, gdy spowoduje to zablokowanie naturalnego kierunku spływu wód gruntowych na przyległym terenie i zatopienie (podtopienie) nieruchomości powódki

oraz

b) jest możliwe wykonanie i zamontowanie przez pozwanych solidarnie zabezpieczenia w postaci ścianek (...)za rowem opaskowym zgodnie z opinią biegłego sądowego B. H. sporządzoną w przedmiotowej sprawie w terminie 2 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, podczas gdy wykonanie tych ścianek w tym terminie jest niemożliwe.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Powódka w odpowiedzi na apelację pozwanego wniosła o jej oddalenie.

Pozwana (...)w odpowiedzi na apelację powódki wniosła o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powódki jest bezzasadna, zaś apelacja pozwanej jest uzasadniona jedynie w niewielkiej części.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji oraz wywiedzione na tej podstawie konsekwencje prawne i przyjmuje je za własne.

Za niezasadny należy uznać w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut błędnych ustaleń stanu faktycznego sprzecznych z materiałem dowodowym i przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała wysokości szkody jaką poniosła w związku z zachowaniem pozwanych i w konsekwencji naruszenie prawa materialnego art. 415 kc poprzez przyjęcie, że powódka nie wykazała, iż poniosła szkodę i w jakiej wysokości. Sąd Okręgowy odniósł się do odszkodowawczego żądania powódki i stanął na stanowisku, iż powódka szkody co do wysokości nie wykazała. Sąd Apelacyjny podziela powyższe stanowisko Sądu I instancji. Powódka złożyła jedynie pismo kierowane do niej przez inż. L.K. (k-368) zawierające jedynie szacunkowe koszty prac budowlanych nowej kotłowni wraz z podłączeniami oraz prac drenażowych. Z pisma nie wynika na jakiej podstawie, w oparciu o jakie czynniki cenotwórcze dokonany został powyższy szacunek. Odszkodowanie powinno odpowiadać wysokością rzeczywiście poniesionej szkodzie, nie może być hipotetyczne. Powódka powinna szczegółowo wykazać co i w jakiej wartości zostało zniszczone oraz jaki zakres remontów, prac budowlanych i adaptacyjnych oraz o jakiej wartości jest zmuszona wykonać w związku z działaniem pozwanych. Nadto powinna precyzyjnie wykazać istnienie związku przyczynowo skutkowego pomiędzy konkretną szkodą a działaniem

pozwanym. Powódka tego nie uczyniła. Trafnie zatem przyjął Sąd Okręgowy, iż szkoda poniesiona przez powódkę nie została skonkretyzowana i udowodniona co do wysokości.

Stronie powodowej w toku procesu został ustanowiony z urzędu profesjonalny pełnomocnik. Nawet jeżeli strona sama nie była w stanie ocenić mocy dowodowej pisma L. K. to ustanowiony pełnomocnik miał możliwość składania stosownych wniosków dowodowych zmierzających do wykazania okoliczności, z których powódka wywodziła korzystne dla siebie skutki prawne nie wyłączając wniosków z opinii biegłych. Strona powoda takich wniosków nie złożyła.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem powoda, iż strona pozwana nie kwestionowała szacunkowych kosztów z pisma L. K. skoro kwestionowała powództwo w całości co do zasady i wносиła konsekwentnie przez cały czas trwania procesu o jego oddalenie.

Za bezzasadne należy uznać kolejne zarzuty apelacji powódki błędnych ustaleń stanu faktycznego poprzez przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała, iż na skutek działań pozwanych doszło do naruszenia jej dóbr osobistych w postaci godności, prawa do zamieszkiwania w godnych warunkach i w konsekwencji naruszenie prawa materialnego art. 448 kc w zw. z art. 24 kc przez bezpodstawne przyjęcie, że na skutek działań pozwanych nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki.

Po pierwsze wskazać należy, że powódka nie była uprawniona do żądania zadośćuczynienia w imieniu wszystkich członków rodziny (k-121 v), a co najwyżej w swoim. Po drugie powódka domagała się zadośćuczynienia w formie pieniężnej. Wprawdzie przepis art. 448 kc nie wskazuje wprost zasady odpowiedzialności za krzywdę wyrządzoną naruszeniem dóbr osobistych, jednakże za dominujący należy uznać pogląd, że pokrzywdzony może żądać kompensaty krzywdy od ponoszącego winę. Zatem mamy do czynienia z odpowiedzialnością o charakterze deliktowym. W konsekwencji do tego rodzaju roszczenia zastosowanie ma art. 442 kc. Powódka wywodzi, iż stan zalewania jej nieruchomości istnieje od 1982 r. Okres przedawnienia roszczeń o charakterze deliktowym wynikający z art. 442 § 1 kc wynosi lat 3, zatem w znacznej części roszczenie powódki należy uznać za przedawnione.

Abstrahując od tego czy katalog dóbr osobistych obejmuje dobro w postaci zamieszkiwania w godnych warunkach, w należycie ogrzonym, suchym, niezagrzybionym pomieszczeniu przyjąć należy, że powódka mimo, iż w toku procesu uzyskała pomoc profesjonalnego pełnomocnika nie skonkretyzowała w jakim okresie do jakiego rodzaju naruszeń dochodziło. Bez wątplenia nie można uznać, iż należne jest zadośćuczynienia za okres kiedy powódka i jej rodzina zmuszona była nosić wodę pitną od sąsiadów, gdyż roszczenie to jest z uwagi na upływ czasu przedawnione.

Natomiast poza ogólnikowymi stwierdzeniami, że w mieszkaniu należy często przeprowadzać remont pomieszczeń kuchni i łazienki oraz, że dochodzi do okresowego podtopienia piwnicy powódka nie wykazała w jakim okresie mieszkanie jej było zawilgocone w takim stopniu, że stanowiło do naruszenie prawa do zamieszkiwania w godnych warunkach, nie przedstawiła badań mykologicznych, dokumentacji zdjęciowej bądź innych dowodów potwierdzających tę okoliczność, oraz nie udowodniła, aby wyłączną jedyną przyczyną takiego stanu rzeczy było zalewanie piwnicy przez wody gruntowe – co pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z działaniem pozwanych.

Przechodząc do apelacji pozwanej (...)stwierdzić należy, że wbrew zarzutom pozwanej Sąd Okręgowy rozpoznał istotę sprawy w całości i odniósł się do wszystkich roszczeń powódki zgłoszonych w toku procesu. Powódka modyfikowała swoje stanowisko i początkowo domagała się odszkodowania na które składały się koszty remontu, drenażu budynku mieszkalnego oraz budowy nowej kotłowni oraz zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych, a następnie pismem z 11.03.2014 r. wniosła dodatkowo o zobowiązanie pozwanych do zamontowania za rowem opaskowym szczelnych ścianek (...). Sąd Okręgowy częściowo uwzględnił żądanie powódki odnośnie zamontowania ścianek (...), a w pozostałej części powództwo oddalił. Z uzasadnienia orzeczenia Sądu I instancji wynika jakimi motywami się kierował. Twierdzenie skarżącej, iż na skutek wydanego orzeczenia dojdzie do zalania powódki przez wody gruntowe i opadowe jest jedynie wyrazem odmiennego stanowiska skarżącej co do przyczyn zalewania nieruchomości powódki. Sąd wydając orzeczenie w niniejszej sprawie przeprowadził postępowanie dowodowe, dopuścił dowód z opinii

biegłego, która legła u podstaw wydanego orzeczenia. Zatem nie można Sądowi postawić zarzutu nierozpoznania sprawy.

Za chybiony w ocenie Sądu II instancji należy uznać zarzut naruszenia art. 227, 258, 286 w zw. z art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 316 kpc przez oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosków pozwanych o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego niż B. H. i oparcie orzeczenia na opinii tegoż biegłego.

Powyższy zarzut zmierza do zakwestionowania opinii biegłego B. H. i wniosków w niej zawartych.

Pozwana już w toku procesu przed Sądem I instancji usiłowała zakwestionować opinię biegłego.

Opinia biegłego, na której oparł swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy w ocenie Sądu Apelacyjnego w pełni zasługuje na uwzględnienie, a jej wnioski końcowe nie zostały przez stronę pozwaną skutecznie podważone. Biegły w swojej opinii pisemnej oraz uzupełniającej ustnej złożonej na rozprawie w dniu 14.11.2012 r. wyraźnie podkreślił, że zalewanie budynku powódki następuje przez wody podziemne w wyniku niekorzystnych warunków geologicznych – piaszczyste utwory przepuszczalne – na których zlokalizowane stawy rybne. Przez 36 letni okres eksploatacji stawów – ich intensywnego nawodnienia i odwodnienia pobliski teren zbudowany głównie z utworów piaszczystych jest nasączony wodą.

Pozwana zaś podnosi w swojej apelacji, że na skutek wybudowania ścianek(...)dojdzie do zalewania nieruchomości powódki przez wody opadowe. Biegły wyraźnie w swojej opinii stwierdził, że pozwana myli pojęcie wód gruntowych i powierzchniowych. Przyczyną zalewania piwnicy w budynku E. R. są wody gruntowe i zjawisko to można wyeliminować przez wybudowanie ścianek (...)Nadto podkreślić należy, że podczas przesłuchania biegłego na rozprawie w dniu 14.11.2012 r. był obecny pełnomocnik pozwanego i mógł zadawać pytania, które doprowadziłyby do wyjaśnienia wątpliwości podnoszonych w apelacji. Biegły na rozprawie odniósł się do wątpliwości pozwanej wobec opinii i szczegółowo ustosunkował się do zarzutów zawartych w piśmie procesowym z dnia 26.07.2012 r. Podnoszenie nowych zarzutów odnośnie opinii biegłego dopiero na etapie apelacji należy uznać za spóźnione.

Za bezpodstawny należy uznać zarzut naruszenia art. 439 kc przez jego bezpodstawne zastosowanie.

Roszczenia o zapobieżenie szkodzie oraz o danie odpowiedniego zabezpieczenia przysługują podmiotowi, któremu wskutek zachowania się innej osoby zagraża bezpośrednio szkoda. Groźący uszczerbek może mieć charakter majątkowy lub niemajątkowy i dotyczyć wszelkich chronionych dóbr podmiotu zagrożonego. Roszczeń z art. 439 kc można dochodzić wyłącznie w przypadkach, gdy zagrożenie szkodą ma bezpośredni charakter. Oznacza to konieczność ustalenia związku przyczynowego między zachowaniem określonego podmiotu, a stanem zagrożenia szkodą, przy czym prawdopodobieństwo jej wystąpienia powinno być nadzwyczaj duże.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wszystkie te przesłanki zostały spełnione. Powódka ponosi ewidentną szkodę na skutek podtopienia nieruchomości i zalewania piwnicy budynku mieszkalnego. Z opinii biegłego jednoznacznie wynika, że istnieje bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy oddziaływaniem stawów rybnych należących do pozwanej, a zjawiskiem wywołującym szkodę – zalewaniem budynku. Zagrożenie szkodą ma bezwzględnie charakter bezpośredni. Powódka nie może skutecznie korzystać z piwnicy przechowywać tam zapasów, użytkować kotłowni. Uszczerbek jaki ponosi powódka ma charakter majątkowy, bowiem w przyszłości będzie zmuszona dokonać naprawienia szkód wywołanych zalewaniem budynku poprzez przeprowadzenie jego remontu, a nawet niewykluczone, że wybudowanie osobnej kotłowni. Działanie pozwanych polegające na wybudowaniu ścianek (...) ma bez wątpienia charakter zabezpieczenia przed dalszym zalewaniem nieruchomości, odwrócenie istniejącego niebezpieczeństwa i doprowadzenie do stanu braku zagrożenia.

Za zasadny natomiast Sąd Apelacyjny uznał zarzut zmierzający do zakwestionowania terminu w jakim Sąd Okręgowy nałożył na pozwaną zamontowanie ścianek (...) Jest to urządzenie o charakterze hydrotechnicznym, wymagające przeprowadzenia prac budowlanych – sporządzenie projektu, uzyskanie pozwolenia na budowę, zakupu niezbędnych

materiałów, znalezienie wykonawcy. Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił w tej części zaskarżony wyrok i wyznaczył w miejsce terminu 2 miesięcy termin – 6 miesięcy.

Mając powyższe na uwadze Sąd II instancji w części na mocy art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok na skutek apelacji pozwanej, a w pozostałej części na mocy art. 385 kpc apelację oddalił.

Apelacja powódki jako bezzasadna na mocy art. 385 kpc podlegała oddaleniu w całości.

O kosztach orzeczono na mocy art. 98 kpc.